

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ АНТОНА МАКАРЕНКА**

Циклова комісія юридичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

 Олена ЗАЙЦЕВА

« 02 » вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи правознавства

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність

012 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійний ступінь **Фаховий молодший бакалавр**

Київ 2024

Робоча програма «Основи правознавства» для студентів галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта» освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр»
Розробники: Муляр Галина Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, викладач «спеціаліст вищої категорії», викладач-методист

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії юридичних дисциплін

Протокол від. « ____ » _____ 20__ року № ____

Голова циклової комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії юридичних дисциплін

Протокол від. « ____ » _____ 20__ року № ____

Голова циклової комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії юридичних дисциплін

Протокол від. « ____ » _____ 20__ року № ____

Голова циклової комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»	Нормативна	
	Освітньо-професійна програма <u>«Дошкільна освіта»</u> _____ (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: 012 «Дошкільна освіта»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		-й	
		Семестр	
		1-й	
Загальна кількість годин – 120		-й	
		Лекції	
		50 год.	6 год.
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	4 год.
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		год.	год.
		Самостійна робота	
		40 год.	110 год.
		год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: Залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи студента – 2 год.	Освітньо-професійного ступеню: Фаховий молодший бакалавр		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Основи правознавства» полягає у вивченні загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, система основних понять юриспруденції, а також у вивченні таких важливих питань, як структура, форми та механізми діяльності держави і права, співвідношення правових систем, сучасні політико-правові доктрини тощо.

«Основи правознавства» - це комплексна юридична дисципліна, яка базується на системі наукових знань з різних галузей юридичної науки.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, системи основних понять юриспруденції, а також форм та механізмів діяльності держави і права, співвідношення правових систем, сучасних політико-правових доктрин.

Завдання даного курсу полягає у тому, щоб майбутні спеціалісти оволоділи необхідними правовими знаннями, виявляли інтерес до правових аспектів майбутньої діяльності, повагу до норм права, суспільно-політичну активність, переконання в дотриманні принципів моралі та права, допомогти студентам сформуванню відповідний рівень правової свідомості, що дозволить їм орієнтуватися у суспільних відносинах, які регулюються та охороняються правом, діяти відповідно до закону протягом їхнього життя.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи правознавства” є:

- оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти необхідними правовими знаннями;
- прищепити здобувачам фахової передвищої освіти інтерес до правових аспектів майбутньої діяльності, повагу до норм права, суспільно-політичну активність, переконання в дотриманні принципів моралі та права;
- сформуванню у здобувачів фахової передвищої освіти відповідний рівень правової свідомості, що дозволить їм орієнтуватися у суспільних відносинах, які регулюються та охороняються правом, діяти відповідно до закону протягом їхнього життя;
- навчити здобувачів фахової передвищої освіти користуватися юридичною літературою та нормативною базою;
- навчити використовувати здобуті знання для реалізації та захисту своїх прав та свобод.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач фахової передвищої освіти повинен

знати :

загальні положення основних галузей права України;

зміст суспільних відносин, які врегульовані відповідними галузями права;

зміст правових положень, які формують правовий стан людини і громадянина у державі;

обсяг прав і свобод людини у сучасному суспільстві;

зміст сучасних економічних правовідносин у державі;
обсяг нормативно-правових документів, які регулюють сферу майбутньої професійної діяльності;
загальні засади підприємницьких правовідносин та особливості правового врегулювання підприємництва в обраній сфері діяльності;
загальні процесуальні норми захисту прав та інтересів людини в сучасному суспільстві;
обсяг правових положень, необхідних для здійснення керівництва власним бізнесом у обраній спеціалізації;
основи податкового права та комплекс прав та обов'язків платника податків.

вміти :

здійснювати правовий аналіз конкретних суспільних відносин та самостійно класифікувати їх відповідно до конкретної галузі права;
самостійно розв'язувати практичні правові ситуації;
самостійно розшукувати потрібні нормативно-правові документи для розв'язування юридичної проблеми;
складати документи правового характеру;
вільно користуватися нормативно-правовою базою у професійній діяльності;
визначати та розв'язувати трудові суперечки;
організувати та ефективно здійснювати підприємницьку діяльність у обраній сфері.

Обсяг дисципліни 120 годин/4 кредити ECTS

Міжпредметні зв'язки: «Історія України», «Основи економіки», «Охорона праці БЖД».

Компетентності, які формуються дисципліною:

Загальні:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні (**ЗК1**);

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (**ЗК2**);

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (**ЗК3**);

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (**ЗК4**);

Здійснення безпечної діяльності (**ЗК7**).

Спеціальні компетентності:

Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в дошкільній, навичок орієнтування на сталий розвиток (СК3);

Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок (СК4).

Програмні результати навчання

Здобувачі фахової передвищої освіти за результатами навчання повинні:

1. Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм (РН6).
2. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку (РН8).
3. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії (РН12).
4. Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати їх у практичній діяльності (РН13)
5. Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку (РН16)

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика держави та права.

Тема 1. Історичні аспекти виникнення держави

Стадії розвитку суспільства: а) дикість, б) варварство; в) цивілізація.

Країна. Держава. Суспільні відношення. Теорії виникнення держави. Історичний, формаційний та цивілізаційний тип держави. Критерії класифікації держав. Держава як організація політичної влади, як апарат влади, як політична організація всього суспільства.

Тема 2. Загальна характеристика держави та державної влади

Влада і суспільство у додержавний період. Причини виникнення держави і права. Поняття і ознаки держави. Функції держави: поняття і види. Теорії виникнення держави. Поняття і види влади.

Тема 3. Державний лад. Політичні режими

Державний лад - політичний зміст держави. Форма державного правління. Форма державного устрою. Політичний (державний) режим. Україна за формами держави.

Тема 4. Поняття та характеристика права

Поняття і ознаки права. Сутність права. Основоположні і загальні принципи права. Функції права. Цінність права. Право як явище цивілізації і культури.

Тема 5. Правопорядок і правопорушення

Законність її принципи, гарантії та засоби забезпечення. Дисципліна, види дисципліни та громадський порядок. Ознаки, принципи правопорядку та правопорушення.

Тема 6. Юридична відповідальність

Поняття, ознаки та види юридичної відповідальності. Принципи та функції юридичної відповідальності. Підстави для притягнення і звільнення від юридичної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Публічне право.

Тема 7. Конституційні права. Основні права, свободи і обов'язки громадянина.

Поняття, природа та риси конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Класифікація основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні. Механізм реалізації прав та свобод людини і громадянина. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини і громадянина.

Тема 8. Органи державної влади та місцевого самоврядування

Конституційні принципи поділу державної влади. Система органів державної влади. Правовий статус Президента України. Правовий статус Верховної Ради України. Правовий статус органів виконавчої влади. Місцеве самоврядування.

Тема 9. Адміністративне право України

Поняття та предмет адміністративного права України. Поняття та види адміністративного правопорушення. Адміністративні стягнення. Особливості адміністративної відповідальності посадових осіб.

Тема 10. Адміністративна відповідальність.

Поняття адміністративної відповідальності, її ознаки та особливості. Нормативна основа адміністративної відповідальності. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.

Тема 11. Основи теорії держави.

Основні теорії походження держави. Поняття та ознаки держави. Поняття та види функцій держави. Класифікація держав за їх формою: форма

державного устрою, форма державного правління, форма політичного режиму. Історичні типи держав: поняття, типологізація (формальний, цивілізаційний, індустріальний). Поняття та характеристика демократії. Поняття та ознаки правової держави та громадського суспільства.

Тема 12. Основи теорії права.

Основні теорії походження держави. Поняття та ознаки держави. Поняття та види функцій держави. Класифікація держав за їх формою: форма державного устрою, форма державного правління, форма політичного режиму. Історичні типи держав: поняття, типологізація (формальний, цивілізаційний, індустріальний). Поняття та характеристика демократії. Поняття та ознаки правової держави та громадського суспільства.

Тема 13. Основні поняття конституційного права України

Поняття та види конституції. Загальна характеристика Конституції України та порядок внесення змін до неї. Конституційна форма правління, державного устрою та політичного режиму України. Державна символіка та державна мова України. Поняття та форми здійснення народного суверенітету. Безпосередня та представницька демократія.

Тема 14. Правовий статус людини та громадянина.

Співвідношення понять «людина», «особа», «громадянин». Поняття та принципи громадянства України. Органи, уповноважені вирішувати питання громадянства. Підстави набуття та припинення громадянства України. Правовий статус іноземців та біженців в Україні. Система конституційних прав та обов'язків людини та громадянина. Гарантії конституційних прав та свобод в Україні.

Тема 15. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина

Правовий статус іноземців та біженців в Україні. Система конституційних прав та обов'язків людини та громадянина. Гарантії конституційних прав та свобод в Україні.

Тема 16. Державні органи влади України.

Конституційні принципи поділу державної влади. Система органів державної влади. Правовий статус Президента України. Правовий статус Верховної Ради України. Правовий статус органів виконавчої влади. Місцеве самоврядування.

Тема 17. Органи місцевого самоврядування

Конституційні принципи поділу державної влади. Система органів державної влади. Правовий статус Президента України. Правовий статус Верховної Ради України. Правовий статус органів виконавчої влади. Місцеве самоврядування.

Змістовий модуль 3. Приватне право.

Тема 18. Основні поняття земельного права

Поняття та предмет правового регулювання земельного права. Принципи земельного права. Джерела земельного права.

Тема 19. Основні поняття екологічного права

Предмет і поняття екологічного права. Основні принципи і завдання екологічного права. Система екологічного права та його місце серед інших галузей права. Джерела екологічного права.

Тема 20. Основи цивільного права.

Цивільний договір. Право власності в Україні. Зобов'язання в цивільному праві. Спадкування в Україні.

Тема 21. Основні поняття кримінального права України.

Поняття, предмет та система кримінального права України. Поняття, види та склад злочину. Обставини, що виключають злочинність діяння. Стадії вчинення злочину. Співучасть у злочині.

Тема 22. Особливості кримінальної відповідальності та кримінальна відповідальність неповнолітніх.

Поняття та підстави кримінальної відповідальності. Поняття та види кримінального покарання. Пом'якшуючі та обтяжуючі обставини вчинення злочину. Поняття неосудності. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Тема 23. Основи трудового права України.

Поняття та предмет трудового права України. Трудові правовідносини. Трудовий та колективний договори. Робочий час. Час відпочинку. Підстави та порядок припинення трудового договору. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика держави та права.												
Тема 1.	2	2					4					4

Історичні аспекти виникнення держави												
Тема 2. Загальна характеристика держави та державної влади	5	2	2			1	4					4
Тема 3. Державний лад. Політичні режими	5	2	2			1	4					4
Тема 4. Поняття та характеристика права	3	2				1	4					4
Тема 5. Правопорядок і правопорушення	5	2	2			1	4					4
Тема 6. Юридична відповідальність	6	2	2			2	4					4
Разом за змістовим модулем 1	26	12	8			6	24					24
Змістовий модуль 2. Публічне право.												
Тема 7. Конституційні права. Основні права, свободи і обов'язки громадянина	4	2				2	4					4
Тема 8. Органи державної влади та місцевого самоврядування	6	2	2			2	4					4
Тема 9. Адміністративне право України	8	4	2			2	8	2				6
Тема 10. Адміністративна відповідальність.	6	2	2			2	4					4

Тема 11. Основи теорії держави.	5	2	1			2	4					4
Тема 12. Основи теорії права.	5	2	1			2	4					4
Тема 13. Основні поняття конституційного права України	8	4	2			2	6					6
Тема 14. Правовий статус людини та громадянина.	6	2	2			2	6					6
Тема 15. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина	4	2				2	4					4
Тема 16. Державні органи влади України.	5	2	1			2	4					4
Тема 17. Органи місцевого самоврядування	5	2	1			2	4					4
Разом за змістовим модулем 2	62	26	14			22	52	2				50
Змістовий модуль 3. Приватне право.												
Тема 18. Основні поняття земельного права	4	2				2	6					6
Тема 19. Основні поняття екологічного права	6	2	2			2	6					6
Тема 20. Основні поняття кримінального права України.	4	2				2	10	2	2			6
Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та кримінальна	6	2	2			2	6					6

відповідальність неповнолітніх.												
Тема 22. Основи цивільного права.	4	2				2	6					6
Тема 23. Основи трудового права України	8	2	4			2	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 3	32	12	8			12	44	4	4			36
Усього годин	120	50	30			40	120	6	4			110

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	заочна
1	Тема 1. Історичні аспекти виникнення держави		
2	Тема 2. Загальна характеристика держави та державної влади	2	
3	Тема 3. Державний лад. Політичні режими	2	
4	Тема 4. Поняття та характеристика права		
5	Тема 5. Правопорядок і правопорушення	2	
6	Тема 6. Юридична відповідальність	2	
7	Тема 7. Конституційні права. Основні права, свободи і обов'язки громадянина		
8	Тема 8. Органи державної влади та місцевого самоврядування	2	
9	Тема 9. Адміністративне право України	2	
10	Тема 10. Адміністративна відповідальність.	2	
11	Тема 11. Основи теорії держави.	1	
12	Тема 12. Основи теорії права.	1	
13	Тема 13. Основні поняття конституційного права України	2	
14	Тема 14. Правовий статус людини та громадянина.	2	
15	Тема 15. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина		
16	Тема 16. Державні органи влади України.	1	
17	Тема 17. Органи місцевого самоврядування	1	
18	Тема 18. Основні поняття земельного права		
19	Тема 19. Основні поняття екологічного права	2	
20	Тема 20. Основні поняття кримінального права України.		2

21	Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та кримінальна відповідальність неповнолітніх.	2	
22	Тема 22. Основи цивільного права.		
23	Тема 23. Основи трудового права України	4	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	заочна
1			
2			

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	заочна

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	заочна
1	Тема 1. Історичні аспекти виникнення держави		4
2	Тема 2. Загальна характеристика держави та державної влади	1	4
3	Тема 3. Державний лад. Політичні режими	1	4
4	Тема 4. Поняття та характеристика права	1	4
5	Тема 5. Правопорядок і правопорушення	1	4
6	Тема 6. Юридична відповідальність	2	4
7	Тема 7. Конституційні права. Основні права, свободи і обов'язки громадянина	2	4
8	Тема 8. Органи державної влади та місцевого самоврядування	2	4
9	Тема 9. Адміністративне право України	2	6
10	Тема 10. Адміністративна відповідальність.	2	4
11	Тема 11. Основи теорії держави.	2	4
12	Тема 12. Основи теорії права.	2	4
13	Тема 13. Основні поняття конституційного права України	2	6

14	Тема 14. Правовий статус людини та громадянина.	2	6
15	Тема 15. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина	2	4
16	Тема 16. Державні органи влади України.	2	4
17	Тема 17. Органи місцевого самоврядування	2	4
18	Тема 18. Основні поняття земельного права		6
19	Тема 19. Основні поняття екологічного права	2	6
20	Тема 20. Основні поняття кримінального права України.	2	6
21	Тема 21. Особливості кримінальної відповідальності та кримінальна відповідальність неповнолітніх.	2	6
22	Тема 22. Основи цивільного права.	2	6
23	Тема 23. Основи трудового права України	2	6

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання включають підготовку та захист самостійної розробки (реферату) та захисту її на заняттях.

10. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, демонстрація, дискусія, проблемно-пошукові, дослідницькі, дедуктивні, синтезу та аналізу.

11. Методи контролю

Методи усного контролю. Методи письмового контролю. Методи тестового контролю.

Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю:

Усне опитування

Тестування

Перевірка конспектів

Перевірка завдань для самостійної роботи

Контрольні роботи

Реферати

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни „Основи правознавства” здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни „ Основи правознавства”.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовки студентів.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння лекційного матеріалу, набуття практичних навичок при вирішенні виробничих ситуацій та розв'язуванні завдань, уміння самостійно опрацьовувати теоретичний

матеріал, висловлювати та обґрунтовувати власні думки, проводити презентацію опрацьованого матеріалу (письмово чи усно). Завданням підсумкового контролю (екзамену) є перевірка розуміння студентами програмного матеріалу в цілому, здатності логічно та послідовно розв'язувати практичні задачі, творчо використовувати накопичені знання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів впродовж навчального семестру оцінюються в ході поточного контролю в діапазоні від 1 до 85 балів (включно), а результати підсумкового контролю (заліку) оцінюються від 9 до 15 балів (включно).

Результати поточного оцінювання роботи студентів вносяться у журнал обліку роботи викладача до розділу „Результати семестрового контролю”.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій, методичні рекомендації до виконання завдань самостійного вивчення, методичні рекомендації підготовки до семінарських занять, методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт (для заочної форми навчання), блок презентаційного матеріалу, відео матеріали для аналізу

12. Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР // *Верховна Рада України*. — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Копейчиков В.В. *Правознавство: підручник*. — 14-те вид., перероб. і доп. — Київ : Юрінком Інтер, 2021. — 448 с. — ISBN 978-966-667-750-
3. Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г. *Теорія держави і права: підручник, практикум, тести*. — Київ : Юрінком Інтер, 2023. — 584 с.
4. Скакун О.Ф. *Теорія держави і права: підручник*. — Харків : Право, 2021. — 760 с. — ISBN 978-966-458-278-3.
5. Кодекс законів про працю України: Закон від 10.12.1971 №322-VIII
6. Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 №435-IV // *Верховна Рада України*. — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
7. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 №2341-III
8. Адміністративний кодекс України: Закон від 07.12.1984 №8073-X
9. Орлюк О.П. *Основи правознавства: навчальний посібник*. — Київ : Юрінком Інтер, 2023. — 288 с.
10. Васильєв А.М. *Правова система України: структура та елементи*. — Київ : Академвидав, 2022. — 324 с.

Допоміжна література

11. Мельник Р.С. *Загальне адміністративне право у питаннях і відповідях*. — Київ : Юрінком Інтер, 2023. — 304 с.
12. Котюк В.О. *Основи правознавства: курс лекцій*. — Київ : Атіка, 2024. — 288 с.
13. Оніщенко Н.М., Розвадовський В.М. *Права людини: навчальний посібник*. — Київ : Наукова думка, 2023. — 272 с.
14. Козюбра М.І. *Філософія права: основи правової культури*. — Київ : Юридична думка, 2022. — 260 с.
15. Шевчук С.В. *Право і мораль: взаємозв'язок та вплив*. — Харків : Право, 2023. — 144 с.
16. Погорілко В.Ф. *Конституційне право України: підручник*. — Київ : Наукова думка, 2022. — 496 с.
17. *Житлове право України: навч.-метод. посібник / за ред. Є.О. Харитонова*. — Одеса : Фенікс, 2023. — 120 с.
18. Іщенко Л.М. *Основи правознавства: практичний курс з кейсами*. — Київ : Ліра-К, 2022. — 190 с.
19. Байк О.І. *Земельне право України: підручник*. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. — 385 с.

20. Біленчук П.Д. *Юридична відповідальність: поняття, види, функції*. — Київ : Центр учбової літератури, 2022. — 228 с.

Електронні ресурси

1. Верховна Рада України — *Офіційний вебпортал законодавства*
2. Міністерство юстиції України — *Портал державних правових сервісів*
3. Юридичний портал «Протокол» — *Новини, практика, коментарі*
4. Освітній портал «Всеосвіта» — *Методичні матеріали з правознавства*
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського — *Повнотекстова база юридичних наукових публікацій*